

Posudek na diplomovou práci

Autor/ka práce: Vojtěch Hořánek

Název práce: Koloniální diskurz meziválečného Československa

Obor/Rok: 2023/ MV

Autor posudku (vedoucí/oponent): PhDr. Dipl.-Pol. Martin Jeřábek, Ph. D. (oponent)

Kritéria	Definice	Max. bodů	Získané body
Hlavní kritéria			
	Výzkumná otázka, formulace problému	10	9
	Teoretický konceptuální rámec	30	29
	Metodologie, analýza argumentace	40	38
<i>Celkem</i>		80	76
Vedlejší kritéria			
	Zdroje	10	10
	Styl	5	3
	Formální kritéria	5	5
<i>Celkem</i>		20	18
CELKEM		100	94

Slovní hodnocení:

Hlavní kritéria:

Výzkumná otázka, formulace problému:

Cílem práce je analyzovat československý diskurz (v období ČSR 1918-1938) koloniální tematiky. Autora zajímaly zcela relevantní otázky typu: „Jak byl v československém tisku koloniální systém ospravedlňován? Byli původní obyvatelé kolonií v tisku prezentováni jako podřazení?“ apod. Dané otázky se rozhodl vyzkoumat metodou kritické diskurzivní analýzy (viz níže) na příkladech konkrétních článků dvou vybraných „vládních“ periodik („*Národní listy*“ - politický subjekt byl Národní demokracie a „*Venkov*“ – politický subjekt byl „agrární strana“ RSZML) meziválečné ČSR. Stanovené výzkumné téma a cíl práce autor výborně splnil.

Teoretický konceptuální rámec

Autor podrobně konceptualizuje zvolené téma. Vychází z definice „historické struktury“ R. Coxe, kterou aplikuje na kolonialismus (kap. 1.2.2). V teoretické části práce si autor „připravil“ kritéria a nástroje pro druhou analytickou část práce věnovanou konkrétním článkům vybraných periodik „*Národní listy* a *Venkov*“ (v kap. 1.5 správně zdůvodňuje výběr + metodu vyhledávání textů dle klíčových slov). Postupuje tak, aby poté mohl prezentovat „výsledky“ (s. 38) již správně kategorizované dle klíčových pojmů a kategorií (např. rasismus, kulturní nadřazenost; úloha institucí; dále např. také elementy diskurzu „nesouhlasného s koloniální strukturou“ etc.). Důležitý je pro autora dále pojem „Orient/orientalismus“ (s. 17) jako akademický obor formující diskurz a uvažování společnosti o „Orientu“ v duchu společné zastřešující ideje o „nadřazenosti“ Západu.

Metodologie, analýza, argumentace

Autor zvládl téma úspěšně zpracovat za využití kritické diskurzivní analýzy (CDA) podle Normana Fairclougha (svůj postup také autor důkladně vysvětluje, podkap. 1.1.2, s. 6 nn.). Při postupu využívá konceptualizace pro definici „výzkumného problému“ (zde kolonialismu) tak, aby mohl adekvátně aplikovat zvolenou metodologii. Je třeba připomenout, že autor téma vymezuje s tím, že nezkoumá vnitropolitické reálie meziválečné ČSR v kontextu kolonialismu, ale zaměřuje se na konkrétní texty „provládních“ periodik s takovými dílčími tématy, které reprezentují koloniální „historickou strukturu“ (P. Cox). Přitom však zdůrazňuje, že „diskurz je třeba zasadit do kontextu reálného světa“ (s. 14

práce). To také uplatňuje při analýze textů a využívá „rekontextualizační analýzu“ Thea van Leeuwena (blíže v kap. 1.3), včetně vhodného rozlišení na „sémiotickou“ a „nesémiotickou“ složku sociální reality.

Kladně hodnotím, že autor čtenáři vysvětluje dílčí kroky svého výzkumného postupu. V důležité kap. 1.4 (s. 29nn.) první části práce ukazuje přehledným způsobem „propojení/skloubení“ teoretického a metodologického uchopení tématu, v kap. 1.6 pak postup při analýze textů (zde aplikace kombinace postupu dle Fairclougha, Coxe, Van Leeuwena!).

Oceňuji, že autor detailním způsobem při současném zachování jednotné koncepce svého pojednání zachytil (dle mého) pečlivě identifikované dílčí diskurzy. Kladně hodnotím, že hlavní analýza novinových textů (kap. 2.1-2.3!) je přehledná, ale zároveň autor uvádí konkrétní citáty a příklady. Dokladem kvality práce je např. i to, že autor dokázal identifikovat také (byť marginální a rozhodně méně zastoupenou) „kritickou reflexi“ kolonialismu v rámci diskurzu.

Vedlejší kritéria:

Zdroje: Autor využívá příslušné zdroje k teoretickému a metodologickému ukotvení práce (Norman Fairclough, Theo van Leeuwen, Robert Cox, Michael Halliday). Pro výzkumnou „praktickou“ část práce používá dobový tisk, konkrétně široký záběr vybraných článků (přístupných před digitální knihovnu) z listů meziválečné ČSR: „Národní listy“ a „Venkov“ (viz seznam s. 72nn.). Zdroje cituje v dostatečné míře. V seznamu zdrojů mohl sjednotit používání celého křestního jména autora a zkratky jména, např. s. 70: Haliday M. versus Kárník, Zdeněk.

Styl: Práce je přes složitou teoretickou problematiku velmi dobře psaná a srozumitelná.

Místy se vyskytují jazykové nesrovnalosti: s. 16 (správný překlad je „Společnost národů“, nikoliv „Liga národů“); s. 8, dále např. s. 9 - správně je malé písmeno „československý tisk“, obdobně „evropských zemí“ (s. 17, dále s. 18 „československých deníků“ apod.). Cizojazyčné názvy v českém textu doporučuji označit kurzívou, např. na s. 16 „*International African Association*“.

Formální kritéria: Práce splňuje formální náležitosti. Neobsahuje přílohy.

Zdroje jsou pečlivě zpracovány.

Protokol (turnitin) kontroly plagiátorství dokládá původnost práce.

**FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD**
Univerzita Karlova

Celkové hodnocení:

Posuzovaná práce překračuje nároky kladené na diplomovou práci. Za silnou stránku studie považuji celkovou a dle mého názoru velmi úspěšnou snahu autora propojit konceptualizaci (teorii) s metodologickým uchopením tématu „koloniálního diskurzu v ČR“. Práce sleduje přesný teoreticko-konceptuální rámec příkladným způsobem, navíc je (v rámci konkrétně vymezeného tématu) detailní a informativní. Rovněž oceňuji kvalitní zdůvodnění všech dílčích výzkumných kroků v DP.

Výsledná známka: A

Podpis/datum: 31. 5. 2023